

Komentarz ZPP w sprawie zapowiedzi wprowadzenia „Tarczy Antyinflacyjnej”

Premier Mateusz Morawiecki zaprezentował dzisiaj plan wprowadzenia Tarczy Antyinflacyjnej. Ma ona składać się przede wszystkim z szeregu czasowych obniżek podatków, głównie VATu i akcyzy. Inicjatywa obniżki obciążeń w związku z rosnącą inflacją jest w przekonaniu ZPP godna poparcia. Zgodnie z danymi GUS w październiku 2021 r. w porównaniu z analogicznym miesiącem roku ubiegłego, wzrost cen wyniósł aż 6,8%. Jest to rekordowo wysoki poziom, niespotykany od wielu lat. Ponadto zgodnie z niektórymi prognozami inflacja rosnąć ma nadal i w styczniu 2022 r. może być nawet dwucyfrowa¹. Sytuacja ta wymaga pilnej interwencji. Poza polityką monetarną, istnieją również narzędzia polityki fiskalnej będące do dyspozycji rządu. Bardzo dobrze, że zdecydowano się z nich skorzystać.

W zakresie obniżek cen paliw zapowiedziano obniżenie akcyzy do minimalnego dopuszczalnego w Unii Europejskiej poziomu w okresie od 20 grudnia 2021 r. do 20 maja 2022 r. Przypomnijmy w tym miejscu, że minimalna stawka akcyzy na paliwa określona została w Dyrektywie Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej i jest ona różna dla każdego z rodzajów paliw. Drugim rozwiązaniem mającym wpłynąć na obniżkę cen paliw jest zwolnienie ich z podatku od sprzedaży detalicznej w okresie od 1 stycznia do 31 maja 2022 r. Zniesiona ma zostać także tak zwana „opłata emisyjna”. W założeniu działania te mają doprowadzić do obniżki cen paliw o 20 do 30 groszy na litrze. Rozwiązanie takie będzie istotne nie tylko dla kierowców – koszty transportu są wliczone w cenę w zasadzie wszystkich towarów.

Obniżce ma również ulec podatek VAT na gaz ziemny z 23 do 8 procent. Gaz ziemny jest jednym z najważniejszych surowców energetycznych służących m.in. ogrzewaniu domów, podgrzaniu wody, czy wykorzystaniu w kuchenkach gazowych. Ma on jednak przede wszystkim bardzo duże znaczenie w przemyśle energetycznym. Szacuje się, że dla gospodarstw domowych obniżka VAT oznaczać może rachunki niższe o kilka do nawet kilkudziesięciu złotych miesięcznie. W zakresie cen energii elektrycznej zdecydowano się na obniżkę VATu od stycznia 2022 r. z 23% do 5% oraz całkowitej rezygnacji z poboru akcyzy (0%).

¹ <https://www.money.pl/gospodarka/dwucyfrowa-inflacja-w-styczniu-ekonomisci-mowia-co-musialoby-sie-stac-6705841259383456a.html> (dostęp na dzień 25.11.2021 r.).

Obniżenie kosztów wynikających z narzutów podatkowych na nośniki energii jest oczywiście krokiem w dobrą stronę. To właśnie rosnące ceny energii odpowiadają bowiem za znaczną część ogólnego wzrostu cen – przyczyny tych podwyżek leżą w znacznej mierze poza zakresem oddziaływania władz państwowych, jednak zmniejszenie podatków jest mechanizmem realnie korygującym ten wzrost.

Inną godną pochwały zapowiedzią premiera jest wprowadzenie oszczędności w administracji publicznej. Na tym etapie nie znamy jeszcze sprecyzowanych konkretów, jednak ograniczenie etatyzacji w administracji było jednym z postulatów podnoszonych przez ZPP od dłuższego czasu. Sama zapowiedź szczególnej gospodarności i ostrożności w wydatkowaniu środków publicznych w ramach funkcjonowania struktur państwa również ustanawia dobry kierunek działania.

Premier zapowiedział także wprowadzenie tak zwanego dodatku „tarczowego” dla osób i rodzin o najniższych dochodach w kwocie od 400 do 1150 zł. Ma on na celu zrekompensowanie wzrostu cen żywności dla części społeczeństwa. W tym zakresie ZPP wskazuje, że jest to kolejny transfer publiczny mający charakter typowo socjalny i stanowić on będzie dalsze obciążenie budżetu państwa. Zwiększanie systemu świadczeń socjalnych, który jest już i tak rozbudowany, może przynieść skutki odwrotne do zamierzonego, a mianowicie przyczynić się do wzrostu inflacji. Do tego elementu Tarczy Antyinflacyjnej odnosimy się jednoznacznie krytycznie.

ZPP z zadowoleniem przyjmuje, że Premier Morawiecki skrytykował system handlu uprawnieniami do emisji CO₂ i dostrzegł jego zgubny wpływ na ceny energii w Europie. W raporcie „EUA: Bańki cenowe a konkurencyjność Polski oraz Unii Europejskiej” z września 2021 r.² wskazywaliśmy bardzo jednoznacznie na fakt wystąpienia bańki cenowej na rynku handlu uprawnieniami do emisji. Przychylamy się wobec tego do zapowiedzianego podjęcia działań w celu usprawnienia tego systemu.

Podsumowując ZPP pozytywnie ocenia większość propozycji „Tarczy Antyinflacyjnej”. Przewidziane obniżki podatków mogą przyczynić się do wyhamowania wzrostu cen i są jednym ze sposobów odpowiedzi na największy od wielu lat kryzys inflacyjny.

² <https://zpp.net.pl/wp-content/uploads/2021/09/16.09.2021-Raport-ZPP-Banki-cenowe-a-konkurencyjnosc-Polski-oraz-Unii-Europejskiej.pdf> (dostęp na dzień 25.11.2021 r.).